



Evaluating the role of good city governance on the resilience of urban neighborhoods: the case study of Shemiran-No neighborhood of Tehran

Rahebeh Famil Khalili¹, Ahmad Pourahmad²✉, Hossein Hataminejad³, Keramatollah Ziari⁴

1. Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran

Email: rbbkhalili@yahoo.com

2. (Corresponding Author) Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran

Email: apoura@ut.ac.ir

3. Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran

Email: hatamimejad@ut.ac.ir

4. Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran

Email: zayyari@ut.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Paper

Received:

30 July 2024

Received in revised form:

6 October 2024

Accepted:

23 November 2024

Available online:

27 December 2024

Keywords:

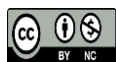
Urban Resilience,
Good Urban Governance,
Shemiran New
Neighborhood,
Tehran.

ABSTRACT

In most developing countries, including Iran, the urban development planning and management system is centralized. The central government's decisive intervention in policy-making and social planning in these countries has led to severe weaknesses in local governance and comprehensive civic institutions in cities. The present study is innovative in order to investigate the two-way relationship between the two new concepts of good urban governance and resilience and to present a structural model for the study area. The purpose of this article is to study urban resilience with the approach of good urban governance in Shemiran No neighborhood. The present research method is applied in terms of purpose, descriptive-analytical in nature and is a combination of two qualitative methods (experts questionnaire) and quantitative (residents questionnaire) in Shemiran No neighborhood. To analyze the data, the results of Kolmogorov-Smirnov test and normal distribution of data, t-test was used. The results of the research show that among the variables of good urban governance, except for the two variables of rule of law and justice and fairness, the rest of the variables have a significant relationship with the dependent variable. In order to investigate the different dimensions of resilience in Shemiran No neighborhood according to the output of Kolmogorov-Smirnov test results and normal distribution of data, T-test has been used which shows the resilience. Resilience is not in a good situation in this neighborhood. Applying the principles of good urban governance is an undeniable necessity for the present and future vision of city management. Components such as transparency, accountability, participatory, rule of law, efficiency, consensus, justice, strategic vision and decentralization can play a central role in management plans as a way out of current problems and outline the future prospects. Iranian city to play

Citation: Famil Khalili, R., Pourahmad, A., Hataminejad, H., & Ziari, K. (2024). Evaluating the role of good city governance on the resilience of urban neighborhoods: the case study of Shemiran-No neighborhood of Tehran. *Journal of Sustainable City*, 7(4), 57-74.

<http://doi.org/10.22034/jsc.2022.284856.1582>



© The Author(s)

Publisher: Iranian Geography and Urban Planning Association.

This is an open access article under the CC BY NC license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended abstract

Introduction

Today, the issue of resilience, especially urban resilience, is one of the most critical issues for human societies against natural hazards. One of the most important ideas that have been proposed in the current decade in both crisis and urban management is to create resilient cities that are resistant to various crises. Today, governments try to use a combination of non-structural and structural methods instead of structural management and try to make settlements resilient. Thus, it can be said that urban management is formed from the organization of agents, forces, and resources to manage the affairs and meet the needs of city residents and includes the functions of planning, implementation, monitoring, and control. Urban management in the world has undergone a fundamental change and cities are managed for it to provide welfare and comfort to their residents. Urban management in the future in general and in the 21st century, in particular, will face a kind of challenge that is itself a function of technological, demographic, economic, political and international developments. Meanwhile, the existence of economic and managerial problems among managers and decision-makers in developing countries has also prevented the adoption of operational solutions to solve this problem. The present study is innovative in investigating the two-way relationship between the two new concepts of good urban governance and resilience and presenting a structural model for the study area. This article aims to study urban resilience with an approach of good urban governance approach in the Shemiran-e-Now neighborhood.

Methodology

The present study was conducted to present an urban resilience model with the approach of good urban governance in Shemiran-e-Now neighborhood of Tehran. The present research is descriptive-analytical and developmental, and causal-comparative in terms of purpose. The statistical population of this study is the population of Shemiran-e-Now neighborhood (45872 people). The sample

size was 384 using Cochran's formula, which in order to achieve more scientific results, the sample size was increased to 400. The sampling method in this study was simple random. The data collection method to answer the research questions was both documentary and field. The tools used in the field method are questionnaires and interviews. Based on the extracted variables of the research, we designed two types of questionnaires. The first questionnaire is about urban resilience variables and the second one is about urban governance variables. The variables related to urban resilience and good urban governance used in this study are also shown. The validity of research questionnaires is a type of face validity, and the test has assessed the reliability of questionnaires.

Results and discussions

T-test was used to investigate the different dimensions of resilience in Shemiran-e-Now neighborhood according to the Kolmogorov-Smirnov test results and the normality of data distribution. In the analysis of the findings, we concluded that all the dimensions studied in the final analysis are lower than normal and are not in good condition in the study area. In measuring the degree of good urban governance in Shemiran No neighborhood, the degree of desirability of the indicators was considered somewhat unfavorable and sometimes in completely unfavorable conditions. If these indicators are evaluated generally, we can say that these are moderate. Calculated at the regional level are undesirable. In analyzing the research findings, it was generally considered undesirable in Shemiran-e-Now neighborhood of Tehran. Therefore, due to the increasing complexity and complexity of urban management problems in developing countries, including Iran, the application of the principles of good urban governance is an undeniable necessity for the present and future vision of urban management. Components such as transparency, accountability, participation, rule of law, efficiency, consensus, justice, strategic vision and decentralization can play a central role in Iran urban

management plans as a way out of current problems and outline the future. In the analysis of the findings, it can be seen that the greatest influence is related to the social dimension (the level of participation of individuals and non-governmental organizations) and then the infrastructure dimension (urban facilities and equipment required in the area). The analysis of the institutional-managerial dimension (related organizations) and the physical dimension (neighborhood structure and existing perspectives) are both on the same level, and the lowest influence is associated with the economic dimension (lack of budget and economy of the residents of the area).

Conclusion

In the new era where widespread urbanization and the emergence of large cities and large metropolitan areas along with the formation and occurrence of complex problems in various economic, social, physical, institutional, etc. in cities and urban areas is the dominant aspect, focusing on traditional approaches to governing cities and urban areas is no longer the focus of international organizations and theorists active in urban management issues. In this regard, in order to take advantage of the capacities of residents and stakeholders in the process of urban management and reduce the existing complex problems, a new approach called "good urban governance" was designed and presented by important international organizations such as the United Nations Development Program, the World Bank, the United Nations Housing Program, which is based on important and effective indicators such as participation, efficiency, legality, transparency, equality, accountability,

strategic vision, security, consensus, etc. Laying the groundwork and establishing a new approach in the new urban management process requires significant changes. These important changes in the transition from government to local governance require changes in maps and relationships. Accordingly, in this study, the concept of accountability by adapting the principles and indicators of good urban governance presented by critical global organizations has been analyzed concerning indicators including accountability, legality, participation, transparency, justice, efficiency and effectiveness, agreement, community-oriented, and consensual orientation. Considering the output of the calculations, based on the opinions of experts and related managers, it was found that Shemiran-e-Now neighborhood is in an unsuitable level in all aspects of resilience (economic, social, physical, infrastructure, and institutional-management).

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.


Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

ارزیابی نقش حکمروایی خوب شهر بر تاب آوری محلات شهری مطالعه موردی: محله شمیران نو تهران

راهبه فامیل خلیلی^۱، احمد پوراحمد^۲ ✉، حسین حاتمی نژاد^۳، کرامت اله زیاری^۴ 

- ۱- گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: rhbkhali@yaho.com
- ۲- نویسنده مسئول، گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: apoura@ut.ac.ir
- ۳- گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: hatamejad@ut.ac.ir
- ۴- گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: zayyari@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۰۹	
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۷/۱۵	
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۰۳	
تاریخ چاپ: ۱۴۰۳/۱۰/۰۷	
واژگان کلیدی: تاب‌آوری شهری، حکمروایی خوب شهری، محله شمیران نو، تهران.	در بیشتر کشورهای درحال توسعه از جمله ایران، نظام برنامه‌ریزی و مدیریت توسعه شهری به صورت متمرکز است. مداخله قاطع دولت مرکزی در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های اجتماعی در این کشورها ضعف شدید مدیریت‌های محلی و نهادهای جامع مدنی را در شهرها به دنبال داشته است. تحقیق حاضر به بررسی رابطه دوسویه دو مفهوم نوین حکمروایی خوب شهری و تاب‌آوری و ارائه الگوی ساختاری برای محدوده مورد مطالعه دارای نوآوری است. هدف این مقاله بررسی تاب‌آوری شهری با رویکرد حکمروایی خوب شهری در محله شمیران نو است. روش تحقیق حاضر از لحاظ هدف، کاربردی، از لحاظ ماهیت، توصیفی-تحلیلی است و ترکیبی از دو روش کیفی (پرسش‌نامه خبرگان) و کمی (پرسش‌نامه ساکنان) در محله شمیران نو می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرونف و نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون تی تک نمونه‌ای (T-test) استفاده شده است. نتایج یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که از بین متغیرهای حکمروایی مطلوب شهری به جز دو متغیر حاکمیت قانون و عدالت و انصاف بقیه متغیرها با متغیر وابسته رابطه معنی‌داری وجود دارد. برای بررسی ابعاد مختلف تاب‌آوری محله شمیران نو با توجه به خروجی نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرونف و نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون تی تک نمونه‌ای (T-test) استفاده شده است که نشان می‌دهد تاب‌آوری در این محله وضعیت مطلوبی ندارد. به کارگیری اصول حکمروایی خوب شهری ضرورت انکارناپذیر حال و چشم‌انداز آینده مدیریت شهرهاست. مؤلفه‌هایی چون شفافیت، پاسخگویی، مشارکت طلبی، قانون مداری، کارآمدی، اجماع‌گرایی، عدالت، بینش راهبردی و تمرکززدایی می‌تواند به عنوان برون‌رفت از مشکلات فعلی و ترسیم مطلوب چشم‌انداز آینده نقش محوری در برنامه‌های مدیریت شهری ایران ایفا کند.
استناد: فامیل خلیلی، راهبه، پوراحمد، احمد؛ حاتمی نژاد، حسین و زیاری، کرامت اله. (۱۴۰۳). ارزیابی نقش حکمروایی خوب شهر بر تاب‌آوری محلات شهری مطالعه موردی: محله شمیران نو تهران. <i>مجله شهر پایدار</i> ، ۷ (۴)، ۷۴-۵۷. http://doi.org/10.22034/jsc.2022.284856.1582	

مقدمه

امروزه جمعیت جهان در نواحی شهری با نرخ بی‌سابقه‌ای در حال افزایش است. نگاهی به اولین سرشماری پایه‌ای جمعیت جهان در سال ۱۹۷۲ و مقایسه آن با جمعیت حاضر، نشان می‌دهد که جمعیت جهان از ۳/۸ میلیارد به ۶/۶ میلیارد نفر افزایش پیدا کرده است و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰ بیش از دو سوم از ساکنان جهان در نواحی شهری زندگی کنند (Zhou et al, 2009:2). این سرعت کنترل نشده و سریع جمعیت، باعث شده که شهرنشینی به‌عنوان یکی از عوامل اصلی خطر در نظر گرفته شود. همچنین با توجه به این که شهرها مراکز فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی متنوع می‌باشند، در برابر مخاطرات طبیعی، بسیار آسیب‌پذیر هستند (parvin et al, 2016:21). یکی از عمده‌ترین مسائل و مشکلاتی که بیشتر کلان‌شهرهای جهان با آن دست‌به‌گریبان‌اند، مسئله مخاطرات طبیعی است که همواره سکونتگاه‌های بشری و جان انسان‌ها را تهدید می‌کند و در مدت کوتاهی می‌تواند خسارات و تلفات بسیار گسترده‌ای بر جای گذارد (ساسان‌پور و همکاران، ۱۳۹۶:۸۶). با وقوع سوانح طبیعی، سکونتگاه‌های بشری پذیرای آسیب‌های جانی و مالی قابل‌توجهی می‌گردند (Yates & Paquette, 2011:7). اصطلاح تاب‌آوری دارای سابقه بسیار طولانی است و کاربرد آن حداقل به یک قرن قبل از میلاد برمی‌گردد (Alexander, 2013:2708). با توجه به تفسیرهای مختلف از مفهوم تاب‌آوری، این واژه ریشه در سنت‌های انتظامی علوم مختلف از جمله مهندسی، اکولوژیکی و علوم اجتماعی دارد (Pizzo, 2015:135). امروزه مفهوم تاب‌آوری وارد حوزه برنامه‌ریزی با جهت‌گیری‌های مختلف (اجتماعی، اقتصادی، کالبدی، مدیریتی و...) شده است، اگرچه بیشتر توجه آن هنوز هم در مورد مسائل زیست‌محیطی متمرکز است و بخش وسیعی از اکتشافات آن به مدیریت کاهش خطرات زیست‌محیطی مانند زلزله، سیل، طوفان و گرم شدن کره زمین اختصاص یافته است (Pizzo, 2015:134).

امروزه مدیریت شهری در جهان تحول اساسی یافته است و شهرها برای آن مدیریت می‌شوند تا بتوانند رفاه، آسایش ساکنان خود را تأمین کنند (شیعه، ۱۳۸۲:۹). مدیریت شهری در آینده به‌طور عام و در قرن بیست و یکم به‌طور خاص دچار نوعی چالش خواهد بود که خود تابعی از تحولات فناورانه، جمعیتی، اقتصادی، سیاسی و بین‌المللی است (صالحی، ۱۳۹۰:۱۳۷). در این میان وجود مشکلات اقتصادی و مدیریتی در بین مدیران و تصمیم‌گیران کشورهای در حال توسعه نیز مانع از اتخاذ راهکارهای عملیاتی برای رفع این مشکل شده است. گیلبرت^۱ نیز عقیده دارد که نقش حاکمان در کشورهای در حال توسعه در زمینه بروز سکونت‌گاه‌های غیررسمی به صورتی که ناتوانی این دولت‌ها در کنترل قیمت زمین و مسکن در نواحی مختلف شهر، وجود نابرابری‌های اجتماعی در جوامع، توزیع نابرابر فرصت‌های شغلی منجر به شکل‌گیری سکونت‌گاه‌های غیررسمی می‌شود (Gilbert, 2014:259). محله شمیران نو واقع در ناحیه ۷ منطقه ۴ با مشکلات و نارسایی‌های زیادی روبروست، از جمله افزایش مهاجرت و نیاز به گسترش کالبدی، نبود نظام هماهنگ مدیریت شهری، بی‌توجهی به ایجاد تسهیلات عمومی به نسبت میزان گسترش بافت مسکونی و تعداد جمعیت ساکن در محله، پایین بودن سطح مشارکت، نبود ارتباط قوی میان شهروندان و شهرداری، پایین بودن کیفیت زندگی، مشکلات کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی محله، از جمله تهدیداتی که محله شمیران نو را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از مخاطرات محیطی که می‌تواند محدوده را تحت تأثیر قرار دهد بحث زلزله است که با توجه به فرسودگی کالبدی و قدمت بناها، آن‌ها را در مقابل هرگونه حوادث طبیعی و انسانی آسیب‌پذیرتر می‌کند. معابر تنگ، باریک، پیچ‌درپیچ و قدیمی که منجر به ناکارآمدی نظام جابه‌جایی، حرکت و حمل‌ونقل می‌شوند، در صورت بروز حوادث غیرمترقبه مسدود می‌شوند یا

حرکت آن‌ها مختل می‌شود، در نتیجه امدادسانی در شرایط اضطرار دشوار یا ناممکن خواهد شد. همچنین محله مکانی برای تجمع اسکان غیررسمی و کمبود امکانات و خدمات کافی می‌باشد و از آنجایی که محله موردنظر در مواجهه با موارد بحران و مخاطرات محیطی با توجه به زیرساخت‌های نامناسب روبروست؛ بنابراین نیازمند حکمروایی مطلوب جهت ارتقا تاب‌آوری در این محله می‌باشیم. از این‌رو هدف پژوهش حاضر ارائه الگوی تاب‌آوری در راستای حکمروایی خوب شهری می‌باشد. نوآوری پژوهش حاضر به جهت تلفیق دو مفهوم نوین برنامه‌ریزی شهری (حکمروایی شهری و تاب‌آوری شهری) و تأثیر آن‌ها در مدیریت محلات شهری می‌باشد.

در راستای مطالب مطرح‌شده سوالات اصلی پژوهش بدین صورت تدوین می‌شود:

الگوی تاب‌آوری محله شمیران نو تهران با توجه به شاخص‌های حکمروایی خوب شهری کدام است؟ چه ارتباطی میان شاخص‌های پژوهش در محدوده مورد مطالعه وجود دارد؟ و در نهایت راهکارهای پیشنهادی برای ارتقاء وضع موجود و رسیدن به وضع مطلوب را ارائه دهد. در سال‌های اخیر با توجه به اینکه اهمیت تاب‌آوری در مباحث شهری مورد توجه قرار گرفته و پژوهش‌های بسیاری در این زمینه انجام شده است که در زیر به نمونه‌هایی از آن اشاره می‌شود:

مایز و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان "تأثیر یک رویداد سیل شدید بر انتقال املاح و انعطاف‌پذیری سیستم تصفیه آب معدن در یک حوضه معدنی" تأثیر رویداد سیل و تاب‌آوری در یک حوضه آبریز و حوادث بارندگی شدید با تغییرات آب و هوایی مکرر را در روستایی در استرالیا (Coledale) بررسی کرده‌اند و به این نتایج دست یافتند که ضعف تاب‌آوری سیستم در برابر حوادث شدید و کاهش نظارت در طول بروز بحران سیل نیاز به پارامترهای مهم و اساسی در برابر انعطاف‌پذیری در مقابل حوادث شدید دارد (مایز و همکاران، ۲۰۲۰).

رزیندی و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان "چارچوبی برای معرفی تاب‌آوری سیل شهری در طراحی جایگزین‌های کنترل سیل" به معرفی چارچوبی برای تاب‌آوری سیل شهری و راه‌های کنترل آن در برابر سناریوهای نامطلوب آینده پرداخته و معتقدند که در رویکرد کنترل سیل در گذشته کنترل در مداخلات اصلاحی مداوم، معمولاً از نوع محلی و ناشی از آن بود، اما امروزه این فرآیند برای اجرای (مقاوم‌سازی) ساختارها به سرمایه‌گذاری‌های فزاینده‌ای نیاز دارد و قادر به رواناب تولیدشده توسط مناطق جدید شهری است. این تلاش‌ها مانع از بروز سیل نشده است، اما از خسارات زیادی جلوگیری کرده و نیاز به تغییر مدیریت و استراتژی‌ها، نه تنها با در نظر گرفتن تجزیه و تحلیل هزینه و سود، بلکه همچنین درونی‌سازی به رویکرد مدیریت ریسک باید روی آورد (رزیندی و همکاران، ۲۰۱۹).

شریفی و یاماگاتا (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان "حکمروایی و بازیابی: مقایسه مقابله با فاجعه‌های اخیر در سریلانکا و نیوزیلند" به بهبود اوضاع بعد از زمین‌لرزه ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ نیوزیلند اشاره می‌کنند که ویرانی زیادی را در پی داشت و در حال حاضر، اوضاع کمی بهبود یافته است. این پژوهش به ساختار حکومتی که این دو بازیابی را هدایت کرد اشاره دارد. نتایج نشان داد که اثرات بلایای طبیعی به‌طور بالقوه می‌تواند طول عمر و بازیابی آن‌ها را پیچیده کند. سازگاری روند و نتایج در ارتباط با هنجارهای فرهنگی و مسئله حیاتی مسکن، موضوعات اصلی در این دو مورد هستند که نوع حکمروایی در این موارد بسیار مؤثر است (شریفی و یاماگاتا، ۲۰۱۸).

رجایی و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهشی با عنوان "تحلیل فضایی تاب‌آوری شهری در برابر زلزله مطالعه موردی: منطقه یک شهر تهران" به بررسی فضایی تاب‌آوری شهری در برابر زلزله در سطح محلات منطقه یک شهر تهران پرداختند.

برای سنجش تاب‌آوری شهری چهار بعد اجتماعی، اقتصادی، نهادی و زیرساختی با تلفیق شاخص‌های عینی و ذهنی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش، خانوارهای ساکن در محلات مختلف منطقه یک شهر تهران است. برای حصول به اهداف تحقیق از دو روش اسنادی و میدانی با تأکید بر تکمیل پرسش‌نامه نزد خانوارهای نمونه استفاده شد. با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۳ خانوار به‌عنوان نمونه مورد مطالعه انتخاب شده و با استفاده از نمونه‌گیری فضایی، نمونه‌های مورد مطالعه انتخاب شد. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از تکنیک آماری T تک نمونه‌ای در محیط نرم‌افزار SPSS و تحلیل‌های فضایی در نرم‌افزار Arc GIS استفاده شد. نتیجه مطالعه حاضر نشان داد منطقه یک شهرداری تهران در دو بعد اجتماعی و زیرساختی دارای تاب‌آوری نسبتاً مناسب و در دو بعد نهادی و اقتصادی دارای تاب‌آوری نامناسبی می‌باشد. علاوه بر این، نتایج تحلیل در سطح محلات نشان می‌دهد که محلات دربند، زعفرانیه، محمودیه، اراج، چیدر، رستم‌آباد، ازگل، شهرک گل‌ها، شهرک شهید محلاتی، امامزاده قاسم و شهرک نفت در شرایط نامناسب در ابعاد ذهنی و عینی تاب‌آوری می‌باشند (رجایی و همکاران، ۱۴۰۰:۱).

قاسمی و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهشی با عنوان "واسنجی تأثیر حکمروایی خوب شهری بر بازآفرینی بافت فرسوده در مناطق شهری (مطالعه موردی: شهرضا)" به تأثیر حکمروایی خوب شهری بر بازآفرینی بافت فرسوده در مناطق شهر رضا با روش توصیفی - تحلیلی پرداختند. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات نیز از نرم‌افزار SPSS استفاده شد. نتایج آزمون تی نشان داد میانگین اکثر شاخص‌های حکمروایی خوب شهری پایین‌تر از سطح متوسط طیف لیکرت (عدد ۳) است، لذا می‌توان گفت، شهر شهرضا از لحاظ شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در سطح نامطلوب قرار دارد. همچنین نتایج آزمون کندال نشان داد بین شاخص‌های بازآفرینی بافت فرسوده و حکمروایی خوب شهری در شهرضا ارتباط معناداری وجود دارد (قاسمی و همکاران، ۱۴۰۰:۶۳۹).

محمد ابراهیمی (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان "تحلیل و ارزیابی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در چهارم" با پرسشنامه‌ای در قالب ۸ شاخص بر اساس طیف لیکرت به بررسی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در چهارم پرداختند. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که با توجه به مقدار کایاسکووار در متغیرها، تفاوت معنی‌داری بین فراوانی‌های مشاهده‌شده و فراوانی‌های مورد انتظار بر اساس سطح معنی‌داری کوچک‌تر از ۰/۰۱ وجود دارد و تفاوت بین این دو نسبت از لحاظ آماری معنی‌دار می‌باشد. لذا وضعیت حکمرانی خوب شهری در شهر چهارم مناسب نمی‌باشد. همچنین بر اساس میانگین آزمون رتبه‌های فریدمن مشخص گردید که متغیر مسئولیت‌پذیری (۵/۹۶ درصد) و تساوی حقوق (۵/۱۳ درصد) در منطقه مورد مطالعه مؤثرتر از بقیه متغیرهاست و شاخص شفافیت (۱/۸۵ درصد) کمترین میانگین را دارا می‌باشد (محمد ابراهیمی، ۱۴۰۰:۱).

طالبی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان "آسیب‌شناسی موانع تحقق حکمروایی خوب شهری در شهرهای میانی مطالعه موردی: شهر نیشابور" به آسیب‌شناسی حکمروایی خوب شهری از منظر نهادینه‌سازی آن در شهرهای میانی با مطالعه موردی شهر نیشابور پرداختند. رویکرد روش‌شناختی پژوهش از نوع کیفی مبتنی بر مصاحبه نیمه ساخت‌یافته از خبرگان و متخصصان آشنا به موضوع در شهر نیشابور بود که از طریق انجام ۳۰ مصاحبه پیاده‌سازی شد. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها، بر مبنای تکنیک‌های تحلیل محتوای کیفی از جمله کدگذاری مرحله‌ای بود که در پایان از طریق روش اسنادی و مطابقت و ارجاع دهی به پژوهش‌های موجود، تکمیل شد. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، عوامل مؤثر بر عدم تحقق حکمروایی خوب شهری در شهر نیشابور شامل ۸۷ مقوله اولیه، ۱۱ کد تفسیری و ۴ کد تبیینی است. کدهای تبیینی، در چهار حوزه عمده یعنی «موانع ساختاری»، «موانع فردی»، «موانع کنش ارتباطی» و «موانع زیرساختی» طبقه‌بندی شدند. درنهایت این نتیجه به دست آمد که تحقق حکمروایی خوب شهری ابتدا نیازمند الزاماتی است که این

الزامات بیشتر در حوزه ساختاری قرار دارند تا با تأثیرگذاری بر روی ابعاد دیگر از ناکارآمدی مدیریت شهری، بتوانند الگوی حکمروایی خوب شهری را در شهرهای میانی نهادینه کنند (طالبی و همکاران، ۱۳۹۹: ۱).

زیاری و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی با عنوان "سنجش و ارزیابی اثرات حکمروایی خوب شهری بر زیست پذیری شهرها (مطالعه موردی: شهر بوشهر)" نشان می‌دهند که وضعیت شاخص‌های حکمروایی خوب شهری و زیست‌پذیری در شهر بوشهر نامطلوب می‌باشد. از بین شاخص‌های هشت‌گانه حکمروایی خوب شهری، شاخص‌های شفافیت، عدالت و مسئولیت‌پذیری به ترتیب بیشترین تأثیر را بر زیست‌پذیری شهر بوشهر دارند (زیاری و همکاران، ۱۳۹۷).

مرادی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان "توسعه پایدار محله‌ای در چارچوب حکمروایی شهری (مطالعه موردی: محلات منطقه ۶ شهرداری تهران)" نشان می‌دهند که محلات منطقه ۶ از لحاظ حکمروایی خوب شهری و توسعه پایدار محله‌ای در وضعیت ضعیف و ناپایداری هستند و از لحاظ شاخص حکمروایی خوب شهری محله گاندی در مرحله اول و محله بهجت در رتبه آخر قرار دارد. همچنین از لحاظ شاخص‌های توسعه پایدار محله‌ای و محله نصرت به‌عنوان ناپایدارترین محله شناخته شده است. در بین شاخص‌های حکمروایی خوب شهری، شاخص مشارکت بیشترین تأثیر را در توسعه پایدار محله‌ای دارند (تابعی و همکاران، ۱۳۹۶).

عظیمی آملی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان "بازآفرینی بافت‌های فرسوده شهری با تأکید بر الگوی حکمروایی خوب (نمونه موردی: محله ده ونک منطقه ۳ تهران)" نشان می‌دهند که محله ده ونک به لحاظ شاخص‌های حکمروایی خوب شهری دارای وضعیت نامناسبی است. همچنین به لحاظ فرسودگی بافت مسکونی نیز از وضعیت مناسبی برخوردار نیست و نشان می‌دهند که از بین عوامل مؤثر بر بهسازی و نوسازی بافت فرسوده اعتماد به نهادها و تشکل‌های اجتماعی محله و همچنین اعتماد به متولیان و مجریان و مدیران طرح‌های بهسازی و نوسازی از نظر پاسخگویان دارای بیشترین تأثیر بوده است (عظیمی آملی و همکاران، ۱۳۹۵).

حمیدی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان "بررسی و ارزیابی تأثیر حکمروایی شایسته در توسعه پایدار شهری (مطالعه موردی: شهر سردرود)" نشان می‌دهند که رابطه مثبت و معناداری میان حکمروایی شایسته شهری و شاخص‌های توسعه پایدار شهری از نظر پاسخگویان برقرار نیست؛ بنابراین پیشنهاد می‌گردد مدیران شهر سردرود به جایگاه و اهمیت رهیافت حکمروایی شایسته شهری و تأثیرات آن در دستیابی به توسعه پایدار ارجح می‌دهند و بازنگری‌های اساسی در الگوی رایج حکمروایی محدوده خود ایجاد نمایند (حمیدی و همکاران، ۱۳۹۴).

مبانی نظری

یکی دیگر از جنبه‌های بسیار اساسی در مطالعات و تحقیقات مرتبط با تاب‌آوری و اجتماعات تاب‌آور در برابر مخاطرات طبیعی، دست پیدا کردن به شیوه مناسب از سنجش میزان تاب‌آوری است. از آنجایی که همه تحقیقات مربوط به مخاطره و سوانح طبیعی در جهت بهبود علمی و فناوری و به‌منظور کاهش خطر سوانح گام برمی‌دارند، به علت ماهیت چند وجهی تاب‌آوری - که شامل ابعاد اکولوژیکی، اقتصادی، نهادی و اجتماعی است - گذار از چارچوب‌های مفهومی به ارزیابی آن پیچیده و چالش‌برانگیز شده است. از آنجایی که مدل‌های تاب‌آوری به بررسی انعطاف‌پذیری جوامع برای کاهش آسیب‌پذیری در مقابل پیامدهای مخاطرات می‌پردازند، لازم است این مدل‌ها مورد مطالعه و تحلیل قرار گیرند. تاکنون محققان مدل‌های متعددی پیشنهاد کرده‌اند که هر یک به جنبه‌هایی خاص از تاب‌آوری در برابر سوانح پرداخته‌اند

(Brown & Kulig, 1996-7; Tobin, 1999; Adger, 2000; Berkes, 2007; Foster, 2006; Tierney, 2006;)
(Mayunga, 2007; Cutter, 2008).

بیشتر مدل‌هایی که ارائه شده است، بر عوامل مشابهی (مانند منابع اقتصادی، سرمایه‌های مهارت‌ها، اطلاعات، دانش، حمایت و شبکه‌های حمایتی، دسترسی به خدمات و ارزش‌های مشترک جامعه که می‌توانند باعث کاهش آسیب‌پذیری و افزایش تاب‌آوری جامعه به دنبال تهدیدهایی مثل سوانح طبیعی شوند، توجه کرده‌اند. به عبارت دیگر، سرمایه اجتماعی را می‌توان مفهوم مشترک در همه این مدل‌ها دانست که به صورت مثبت با تاب‌آوری جامعه همراه است. از این رو، محدودیت بیشتر این مدل‌ها تمرکز روی یک یا چند بعد از تاب‌آوری با مداخله و مشارکت اندک اجتماعات محلی است و در سطحی وسیع‌تر به این مفهوم نمی‌پردازند. همچنین، به لحاظ عملیاتی شدن مدل‌هایی که ارائه شد، بیشتر جنبه مفهومی تاب‌آوری را نشان می‌دهند تا سنجش؛ مثل مدل توبین (Tobin, 1999)، مدل معیشت پایدار (DFID, 2005)، مدل خطی-زمانی (Davis, 2006) و مدل میانگنا (Mayunga, 2007) که به جنبه‌های خاصی از تاب‌آوری اشاره می‌کنند.

در مدل کاتر، تاب‌آوری به عنوان فرایندی دینامیک و وابسته به شرایط پیشین، شدت سوانح، زمان بین مخاطرات و تأثیر عوامل برون‌گرا تعریف می‌شود. از دیدگاه او، فرضیه‌های مختلفی در مفهوم‌سازی از DROP وجود دارد. اول اینکه این مدل برای بررسی مخاطرات طبیعی ایجاد شده، اما می‌تواند با دیگر حوادث نظیر تروریسم، مخاطرات تکنولوژیکی و قحطی سازگار شود. دوم اینکه DROP بر تاب‌آوری در سطح اجتماع متمرکز است؛ در این صورت آن را از مدل‌های ایجاد شده برای ارزیابی تاب‌آوری در سطوح خرد و کلان با مدل‌های مبتنی بر بخش‌های مختلف متمایز می‌کند. سوم اینکه در سطوح خرد و کلان با مدل‌های مبتنی بر بخش‌های مختلف متمایز می‌کنند. سوم اینکه کانون اصلی این مدل بر تاب‌آوری اجتماعی مکان‌هاست و نمی‌توان آن‌ها را از فرایندهای اجتماعی جدا کرد. این مدل، تاب‌آوری را شرط پیش‌بینی شده یا ذاتی و یا یک فرایند نشان می‌دهد. شرایط پیش‌بینی شده را می‌توان تصاویری در زمان و یا یک وضعیت ایستا دانست، اما فرایندهای پس از حادثه باعث می‌شود این مفهوم‌سازی دینامیک باشند. کاتر در مطالعه دیگر خود در سال ۲۰۱۰ میلادی مجموعه‌ای از شاخص‌ها را برای اندازه‌گیری شرایط موجود مؤثر بر تاب‌آوری سوانح در جوامع بر اساس مدل DROP ارائه کرد. مدل اجتماع‌محور یک رویکرد مدیریتی پایین به بالاست که به مشارکت مردم در حل بحران‌های ناشی از وقوع سوانح طبیعی توجه دارد. هدف این مدل، کاهش آسیب‌پذیری جوامع و تقویت توانایی‌ها و مشارکت مردم برای مقابله با خطرهای ناشی از وقوع سوانح طبیعی است (Yodmani, 2008:8). در این رویکرد، اجتماعات محلی تاب‌آور جوامعی تلقی می‌شود که توانایی عمل و مشارکت دارند نه جوامعی که باید به آن‌ها کمک کرد و یا اینکه آنان ناتوان هستند. از این رو، رویکرد حاضر از همکاری اجتماعی محلی و مشارکت محلی در فرایند مدیریت سوانح استقبال می‌کند (Buckle, 2000:9). به‌طور خلاصه، در رویکرد اجتماع‌محور تاب‌آوری مواردی نظیر مشارکت اجتماعی و ظرفیت‌سازی مورد توجه قرار می‌گیرد که در آن اقدامات مبتنی بر جوامع به عنوان جایگزین رویکرد سیاست‌های استاندارد مطرح است.

بنابراین در پژوهش حاضر با توجه به ماهیت چندبعدی تاب‌آوری (اجتماعی، اقتصادی- فرهنگی، زیست‌محیطی، زیرساختی و ساختاری-کالبدی) که اجماع علمی هم در این زمینه وجود دارد، مدل‌هایی باید ارائه و پیشنهاد شوند که به نوعی علاوه بر در نظر گرفتن تمام این ابعاد به نقش اجتماعات محلی از طریق مشارکت نیز توجه داشته باشند. از این رو از بین مدل‌های ارائه شده، ترکیب مدل مکانی کاتر (۲۰۰۸ و ۲۰۱۰) و مدل اجتماع‌محور (CBDM) برای نقش حکمروایی خوب شهر بر تاب‌آوری محلات شهری شمیران نو تهران مناسب هستند؛ زیرا مدل مکانی کاتر به ابعاد

چهارگانه یاد شده توجه کرده است و مدل اجتماع‌محور بر نقش کلیدی جوامع محلی و مشارکت آنان در فرایند مدیریت سوانح طبیعی تأکید دارد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر با هدف کلی ارائه الگوی تاب‌آوری شهری با رویکرد حکمروایی مطلوب شهری در محله شمیران نو تهران صورت گرفته است. تحقیق حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی بوده و از لحاظ هدف، توسعه‌ای و از نوع علی-مقایسه‌ای است. جامعه آماری این پژوهش جمعیت محله شمیران نو (۴۵۸۷۲ نفر) است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۳۸۴ نفر به دست آمد ولی به منظور دستیابی به نتایج علمی‌تر، حجم نمونه به ۴۰۰ افزایش یافت. از لحاظ بررسی جنسیت پاسخگویان (۳۸۴) نفر از اعضای نمونه ۲۱۵ تن (حدود ۵۵ درصد) مرد و ۱۶۹ تن (حدود ۴۴ درصد) زن هستند. بررسی گروه سنی نشان می‌دهد که حدود ۶۷/۷ درصد مصاحبه‌شوندگان بین ۳۰-۴۰ سال و ۲۷ درصد بین ۴۰-۵۰ سال قرار دارند. بیشترین آمار مربوط به گروه سنی ۳۰-۴۰ سال است. بررسی میزان تحصیلات افراد مصاحبه شده حدود ۲۸/۶ درصد دارای تحصیلات کارشناسی و ۵۰/۵ درصد دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر هستند و همچنین در بررسی سوابق کاری از ۳۸۴ نفر از افرادی که مصاحبه شده‌اند تعداد ۳۱ نفر سابقه کاری ۵ تا ۱۰ سال، تعداد ۸۵ نفر سابقه کاری ۱۰ تا ۱۵ سال و تعداد ۱۴۰ نفر سابقه کاری ۱۵ تا ۲۰ سال را تشکیل می‌دهند. بیشترین آمار مربوط به گروه سابقه کاری ۱۵-۲۰ سال با ۳۶/۴ درصد است. روش نمونه‌گیری در این پژوهش، تصادفی ساده بوده است. روش گردآوری داده‌ها برای پاسخگویی به سؤالات تحقیق، به دو صورت اسنادی و میدانی بوده است. ابزار مورد استفاده در روش میدانی پرسش‌نامه و مصاحبه است. بر اساس متغیرهای استخراج شده پژوهش اقدام به طراحی دو نوع پرسشنامه نمودیم. پرسشنامه اول در مورد متغیرهای تاب‌آوری شهری و پرسشنامه دوم در مورد متغیرهای حکمروایی شهری است. متغیرهای مربوط تاب‌آوری شهری و حکمروایی مطلوب شهری مورد استفاده در این پژوهش در جداول زیر نشان داده شده است. روایی پرسش‌نامه‌های پژوهش از نوع روایی صوری و پایایی پرسش‌نامه‌ها پایایی آزمون با آزمون مورد استفاده قرار گرفته است.

جدول ۱. متغیرهای تاب‌آوری شهری مورد استفاده در پژوهش

ابعاد	مؤلفه	منبع
اقتصادی	اشتغال مردان، اشتغال زنان، میزان درآمد، میزان سرمایه‌گذاری، پس‌انداز، احساس امنیت شغلی، تنوع منابع درآمدی، فعالیت تعاونی‌های تولیدی، فعالیت فروشگاه‌های توزیعی، فعالیت بخش خصوصی، تسهیلات بانکی، رضایت از بازدهی سرمایه‌گذاری.	Ahern (2011)
اجتماعی - فرهنگی	نرخ باسوادی مردان، نرخ باسوادی زنان، رشد جمعیت، جدایی‌گزینی اکولوژیکی، انسجام اجتماعی، مشارکت اجتماعی، تعلق مکانی، ناهنجاری‌های اجتماعی، امید به آینده، خوداتکایی، احساس مسئولیت اجتماعی، درک خطرات احتمالی، درک ضرورت مقابله با خطرات، عدالت اجتماعی، احساس امنیت.	Ahern (2013)
زیست‌محیطی	فضای سبز، بهداشت محیط، کیفیت معابر، آب شرب بهداشتی، سیستم دفع اصولی زباله، زیبایی ظاهری محله، خصوصیات توپوگرافیکی.	Pierce et al. (2011)
زیرساختی	شریان‌های حیاتی (آب، برق، گاز، مخابرات و ...)، نهادهای دولتی خدمت‌رسان، NGO ها، آموزش و مهارت، سیستم پشتیبان محله‌ای، انعطاف‌پذیری سیستم پشتیبان، خدمات تأمین اجتماعی، مراکز اسکان موقت، مراکز بهداشتی و درمانی.	Camfield 2012)
ساختاری- کالبدی	مقاوم‌سازی مسکن، نوسازی مسکن، کیفیت مصالح مورد استفاده در ساخت‌وساز، رعایت ضوابط فنی ساخت‌وساز، ابعاد مسکن، زیبایی بصری ساختمان، حفاظت از بافت باارزش و تاریخی، فرم مسکن روستایی، کیفیت معابر، مقاومت پناهگاه‌ها، تعداد نفر به اتاق، مکان‌یابی کاربری‌ها.	Camfield (2012)

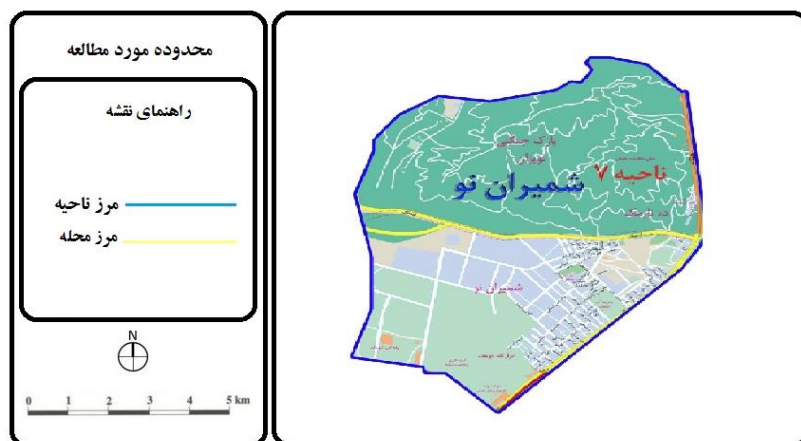
جدول ۲. متغیرهای حکمروایی مطلوب شهری مورد استفاده در پژوهش

ابعاد	مؤلفه	منبع
مشارکت شهروندان	اتاق فکر و مشورت، مشارکت در فعالیت عام‌المنفعه، مشارکت مردم در برنامه‌ریزی، تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، مشارکت نهادهای مدنی و بخش خصوصی در برنامه‌ریزی، تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، نظارت اهالی محله بر تصمیم‌گیری‌های مربوط به محله، ایجاد بستری برای فعالیت مردم، واگذاری اداره محله به خود محله، تفویض اختیار به مردم، تسهیل مداخله شهروندان در روند توسعه محله.	UN- HABITAT (2002)
حاکمیت قانون	تأثیرگذاری گروه‌های صاحب نفوذ در تصمیم‌گیری‌های مربوط به محله (سنجش فساد)، شرکت افراد ذینفع در مدیریت محله، میزان پایبندی اهالی محله به قوانین و مقررات وضع‌شده، پایبندی مدیریت محله به حقوق اهالی محله، آگاهی و اطلاع مدیریت محله از حقوق شهروندی محله، پایبندی مدیریت محله به عرف و آداب‌ورسوم محله، التزام مدیریت محله به برابری در برابر قانون، آگاهی مدیریت محله از حقوق مکان زندگی، مقاومت مدیریت محله در برابر رفتارهای خلاف قانون اهالی محله.	Stewart (2006); Bouckaert & Van Walle (2003)
شفافیت	شفافیت در تصمیم‌گیری، شفافیت در ارائه عملکرد، صداقت در دادن اطلاعات، نظرخواهی از مردم نسبت به طرح‌ها، مصمم بودن به اجرای تصمیمات گرفته‌شده، اظهارنظر اهالی محله نسبت به عملکرد مدیریت محله.	Shen et al (2011)
اجماع‌سازی	کار مشارکتی، موفقیت فعالیت‌های گروهی، همسویی و همفکری مدیران محله و اهالی محله، همفکری مدیریت محله با سایر سازمان‌ها و نهادهای شهری، توافق جمعی بیشتر در نتیجه تعامل مدیریت محله با نهادهای دولتی، حمایت از منافع اکثریت گروه‌ها و طبقات اجتماعی، ایجاد سازوکاری برای مشورت بین سازمان‌های رسمی توسعه شهری و شهروندان.	Oliveira et al (2013)
مسئولیت‌پذیری	تلاش مدیران محله برای تشویق مردم به پذیرش مسئولیت، شایستگی مدیران محله در پذیرش مسئولیت، احساس مسئولیت مدیران محله، اعتراف مدیران محله به اشتباهات خود، پیگیری تحقق طرح‌های در دست اجرا، تمرکززدایی، مسئولیت‌پذیری مردم.	UN- HABITAT (2002)
عدالت و انصاف	عدالت در توزیع برابر و عادلانه امکانات محله، پارتنری و حق و ناحق کردن، دسترسی به فرصت‌های برابر و یکسان، انجام طرح‌های محله در زمان تعیین‌شده، توجه به منافع جمعی، فراهم شدن حقوق شهروندی، عضویت زنان در مدیریت محله، استفاده معقولانه از منابع و امکانات، عدالت جنسیتی.	Moreno & Fidelis (2012)
کارایی و اثربخشی	دائمی و مستمر بودن فعالیت‌های مدیریت محله، بهبود روش‌ها و اقدامات بر اساس دانش جدید، بهبود شیوه امور، در نظر داشتن رضایت، مشارکت مردم، کاهش هزینه‌ها و ارتقای کیفیت خدمات، رضایتمندی اهالی محله از اقدامات مدیریت محله، پوشش خدمات در سطح محله، واگذاری ارائه خدمات به بخش‌های دیگر جامعه، مؤثر بودن اقدامات مدیریت محله برای دستیابی به اهداف از پیش تعیین‌شده، مؤثر بودن روند فعالیت‌های مدیریت محله.	McCall & Dunn (2012)
پاسخ‌گویی	پاسخگویی مدیریت محله به وظایف خود، برگزاری جلسات عمومی برای تشریح اقدامات، رضایتمندی از پاسخگویی مدیریت محله، ایجاد سازوکاری برای انتقال نیازها و خواسته‌های اهالی محله به مسئولان رده‌بالا، پاسخ قانع‌کننده مدیران محله به مردم، روراست بودن مدیران محله در ارائه برنامه‌ها، تشکیل جلسات عمومی برای در جریان قرار دادن اهالی محله، پاسخگو بودن مدیران محله به‌عنوان یک اصل و باور، نبود فعالیت‌های خودسر و بی‌مسئولیت، جذب مشارکت از طریق پاسخگویی مدیران محله، همبستگی بین مردم و مسئولین از طریق پاسخگویی مدیران.	Speer (2012)

محدوده مورد مطالعه

شمیران نو یکی از قدیمی‌ترین محلات تهران به شمار می‌رود که قدمتی در حدود یک قرن دارد. محله شمیران نو در شرق تهران قرار گرفته و از سمت شمال به جنگل لویزان منتهی می‌شود. شمیران نو توانسته است به‌عنوان یکی از مشهورترین محلات تهران جایی در اذهان شهروندان تهران باز کند و بر خلاف نام آن که شمیران نو نامیده می‌شود، بیانگر نوعی شناسه و اصالت شهر تهران است. شمیران نو جزء محلات منطقه ۴ شهرداری به شمار می‌رود. محله

شمیران نو از سمت شمال به پارک جنگلی لویزان و بزرگراه زین‌الدین از سمت شرق به خیابان هنگام و محلات اوقاف و نارمک و نیز از جهت جنوبی به بوستان بزرگ الغدیر منتهی می‌شود. همچنین شمیران نو از جهت جنوب به محله کوهک منتهی می‌شود. در ضلع غربی این محله زمین‌های متعلق به نیروی دریایی قرار گرفته است (سایت شهرداری منطقه ۴ تهران).



شکل ۱. محدوده مورد مطالعه

یافته‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌های تاب‌آوری محله شمیران نو

برای بررسی ابعاد مختلف تاب‌آوری محله شمیران نو با توجه به خروجی نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرونف و نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون تی تک نمونه‌ای (T-test) استفاده شده است.

جدول ۳. ابعاد تاب‌آوری محله شمیران نو

ارزش آزمون	بعد	
	سطح معنی‌داری	درجه آزادی
۸۹۴/۲	۰/۰۰۰	۳۸۳
۵۶۶/۲	۰/۰۰۱	۳۸۳
۷۴۱/۲	۰/۰۰۰	۳۸۳
۷۴۱/۲	۰/۰۰۰	۳۸۳
۷۸۸/۲	۰/۰۰۰	۳۸۳

با عنایت بر خروجی محاسبات صورت گرفته، بر اساس نظرات متخصصین و مدیران مرتبط ضریب معنی‌داری (sig) محاسبه شده در سطح اطمینان ۹۵ درصد (کمتر از سطح مجاز) ۵ درصد بود، که می‌توان اظهار داشت که این ابعاد در سطح مناسبی قرار ندارند. خروجی آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داد که آماره تی محاسبه شده (که کمتر از ۰.۰۵ می‌باشد) می‌تواند با اطمینان ۹۵ درصد نتایج را به جامعه آماری تعمیم داده و استنباط نمود که ابعاد مذکور در محدوده مورد مطالعه، در شرایط مطلوبی قرار ندارند.

در تحلیل یافته‌های جدول (۳) به این نتیجه رسیدیم که تمام ابعاد مورد بررسی در تحلیل نهایی از حد نرمال پایین‌تر بوده و در محدوده مورد مطالعه در شرایط مطلوبی قرار ندارند.

تجزیه و تحلیل داده‌های حکمروایی خوب محله شمیران نو

برای سنجش حکمروایی خوب شهری و شاخص‌های آن ابتدا نتایج حاصل از شاخص‌ها و گویه‌های به دست آمده در هم ادغام شده تا نتیجه کلی برای متغیر حکمروایی خوب شهری به دست آید. در ادامه به نتایج گردآوری شده در خصوص هر کدام از شاخص‌های حکمروایی خوب شهری (پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری، قانونمندی، مشارکت شهروندان، شفافیت، عدالت، کارایی و اثربخشی، توافق و اجتماع‌محوری و جهت‌گیری توافقی) اشاره شده است. برای محاسبه میانگین هر کدام از گویه‌ها به گزینه بسیار زیاد نمره ۵، به گزینه زیاد نمره ۴، به گزینه تا حدودی نمره ۳، به گزینه کم نمره ۲ و به گزینه بسیار کم نمره ۱ داده شد. نتیجه حاصل از بررسی متغیر حکمروایی خوب شهری که در محدوده مورد مطالعه نشان داد که این متغیر در محله شمیران نو تهران ۱/۸ درصد کاملاً مطلوب، ۱۸/۵ درصد مطلوب، ۵۷/۳ درصد تا حدودی، ۲۰/۸ درصد نامطلوب و ۱/۶ درصد کاملاً نامطلوب مشخص شده است؛ بنابراین مشخص می‌شود که حکمروایی خوب شهری به صورت کلی در محله شمیران نو شهر تهران با توجه به نمره ۵۵/۳، متوسط است.

جدول ۴. سنجش میزان حکمروایی خوب شهری در محله شمیران نو شهر تهران

حجم فراوانی	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	فراوانی نسبی تجمعی
کاملاً مطلوب	-	-	-
مطلوب	۵	۱/۳	۱/۳
تا حدودی	۳۳۵	۷۶/۲	۸۸/۵
نامطلوب	۴۴	۱۱/۵	۱۰۰
کاملاً نامطلوب	-	-	-
جمع کل	۳۸۴	۱۰۰	-

در تحلیل یافته‌های جدول (۴) سنجش میزان حکمروایی خوب شهری در محله شمیران نو میزان مطلوب بودن شاخص‌ها تا حدودی نامطلوب و بعضاً در شرایطی کاملاً نامطلوب محاسبه شد، اگر این شاخص‌ها به صورت کلی مورد ارزیابی واقع شوند می‌توان گفت این شاخص‌ها در حدی متوسط در سطح منطقه محاسبه شده‌اند.

جدول ۵. سنجش شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در محله شمیران نو شهر تهران

گویه	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	فراوانی نسبی تجمعی
کاملاً مطلوب	۱	۰/۳	۰/۳
مطلوب	۶۸	۱۷/۷	۱۸
تا حدودی	۱۷۳	۴۵/۱	۶۳
نامطلوب	۱۳۹	۳۶/۲	۹۹/۲
کاملاً نامطلوب	۳	۰/۸	۱۰۰
کاملاً مطلوب	۱۸	۴/۷	۴/۷
مطلوب	۷	۱/۸	۶/۵
تا حدودی	۱۸۶	۴۸/۴	۵۴/۹
نامطلوب	۱۴۹	۳۸/۸	۹۳/۸
کاملاً نامطلوب	۲۴	۶/۳	۱۰۰
کاملاً مطلوب	۱۸	۴/۷	۴/۷
کاملاً مطلوب	۶	۱/۶	۱
مطلوب	۸۱	۲۱/۱	۱۱/۷
تا حدودی	۲۵۲	۶۵/۶	۷۷/۳
نامطلوب	۴۱	۱۰/۷	۹۸/۴
کاملاً نامطلوب	۴	۱	۱۰۰

۱	۱/۶	۶	کاملاً مطلوب	
۱/۶	۱/۸	۷	کاملاً مطلوب	
۲۲/۴	۱۸/۵	۷۱	مطلوب	
۷۹/۷	۵۷/۳	۲۲۰	تا حدودی	شاخص مشارکت
۹۸/۲	۲۰/۸	۸۰	نامطلوب	
۱۰۰	۱/۶	۶	کاملاً نامطلوب	
۱/۳	۱/۳	۵	کاملاً مطلوب	
۱۲	۱۰/۷	۴۱	مطلوب	
۶۲/۲	۵۰/۳	۱۹۳	تا حدودی	شاخص شفافیت
۹۱/۴	۲۹/۲	۱۱۲	نامطلوب	
۱۰۰	۸/۶	۳۳	کاملاً نامطلوب	
۱/۳	۱/۳	۵	کاملاً مطلوب	
-	-	-	کاملاً مطلوب	
۳/۴	۳/۴	۱۳	مطلوب	
۴۴/۳	۴۰/۹	۱۵۷	تا حدودی	شاخص عدالت
۱۰۰	۵۵/۷	۲۱۴	نامطلوب	
-	-	-	کاملاً نامطلوب	
-	-	-	کاملاً مطلوب	
۰/۳	۰/۳	۱	کاملاً مطلوب	
۱۴/۸	۱۴/۶	۵۶	مطلوب	
۶۵/۵	۵۴/۷	۲۱۰	تا حدودی	شاخص کارایی و اثربخشی
۹۷/۷	۲۸/۱	۱۰۸	نامطلوب	
۱۰۰	۲/۳	۹	کاملاً نامطلوب	
۰/۳	۰/۳	۱	کاملاً مطلوب	
۴/۲	۴/۲	۱۶	کاملاً مطلوب	
۷/۸	۳/۶	۱۴	مطلوب	
۵۱/۶	۴۳/۸	۱۶۸	تا حدودی	شاخص توافق و اجتماع محوری
۹۷/۷	۴۶/۱	۱۷۷	نامطلوب	
۱۰۰	۲/۳	۹	کاملاً نامطلوب	
۴/۲	۴/۲	۱۶	کاملاً مطلوب	
۴/۲	۴/۲	۱۶	کاملاً مطلوب	
۷/۸	۳/۶	۱۴	مطلوب	
۵۱/۶	۴۳/۸	۱۶۸	تا حدودی	شاخص جهت‌گیری توافقی
۹۷/۷	۴۶/۱	۱۷۷	نامطلوب	
۱۰۰	۲/۳	۹	کاملاً نامطلوب	
۴/۲	۴/۲	۱۶	کاملاً مطلوب	

نتایج توصیفی در بخش وضعیت متغیرهای پژوهش مشخص کرد که حکمروایی خوب شهری به صورت کلی در محله شمیران نو شهر تهران با توجه به نمره ۵۵/۳، متوسط است. شاخص پاسخگویی با نمره ۴۵/۱، شاخص مسئولیت‌پذیری با نمره ۴۸/۴، شاخص قانونمندی با نمره ۶۵/۶، شاخص مشارکت با نمره ۵۷/۳، شاخص شفافیت با نمره ۵۰/۳ و شاخص کارایی و اثربخشی با توجه به نمره ۵۴/۷، متوسط می‌باشند. شاخص عدالت با توجه به نمره ۵۵/۷، شاخص جهت‌گیری توافقی با توجه به نمره ۴۶/۱ و شاخص توافق و اجتماع محوری با توجه به نمره ۴۶/۱، نامطلوب می‌باشند.

در تحلیل یافته‌های پژوهش به صورت کلی در محله شمیران نو شهر تهران نامطلوب محاسبه شد؛ بنابراین با توجه به اینکه روزبه‌روز بر انبوهی و پیچیدگی مشکلات مدیریت شهری در کشورهای در حال توسعه و از جمله ایران، افزوده

می‌شود به کارگیری اصول حکمروایی خوب شهری ضرورت انکارناپذیر حال و چشم‌انداز آینده مدیریت شهرهاست. مؤلفه‌هایی چون شفافیت، پاسخگویی، مشارکت طلبی، قانون مداری، کارآمدی، اجماع‌گرایی، عدالت، بینش راهبردی و تمرکززدایی می‌تواند به‌عنوان برون‌رفت از مشکلات فعلی و ترسیم مطلوب چشم‌انداز آینده نقش محوری در برنامه‌های مدیریت شهری ایران ایفا کند.

تأثیر شاخص‌های حکمروایی خوب شهری بر میزان تاب‌آوری

مدل‌سازی ساختاری تفسیری یکی از ابزارهایی است که تعامل میان متغیرهای مختلف را نشان می‌دهد. مدل‌سازی ساختاری تفسیری، روابط متغیرها را به‌صورت روابط سلسله‌مراتبی نشان می‌دهد؛ بنابراین، این روش به‌منظور شناسایی و نشان دادن روابط بین اجزای مختلف که ممکن است روابط پیچیده‌ای داشته باشند، به کار می‌رود. گام‌های مدل‌سازی ساختاری تفسیری به شرح زیر است. متغیرهایی که بر سیستم اثرگذارند، شناسایی می‌شوند. این متغیرها شامل افراد، اهداف و کارها هستند.

در این مرحله، ماتریس خود تعاملی ایجاد می‌شود. در ماتریس، از نمادهایی استفاده می‌شود که دسترس‌پذیری را نشان می‌دهند. این نمادها عبارت‌اند از:

V: اگر متغیر i بر ایجاد متغیر j تأثیر داشته باشد.

A: اگر متغیر j بر ایجاد متغیر i تأثیر داشته باشد.

X: اگر متغیر i بر ایجاد متغیر j تأثیر داشته باشد و برعکس.

O: اگر متغیر i بر ایجاد متغیر j تأثیر نداشته باشد و برعکس.

نتایج جدول (۶) نشان می‌دهد که بعد نهادی-مدیریتی بر بعد کالبدی و بعد زیرساختی ارجحیت دارد. بعد اجتماعی و بعد زیرساختی بر هم تأثیر متقابل دارند. بعد نهادی-مدیریتی بر بعد کالبدی تأثیر متقابل دارد. بعد کالبدی بر بعد اقتصادی تأثیر متقابل دارد. بعد اجتماعی بر بعد کالبدی و بعد زیرساختی و بعد اقتصادی تأثیر متقابل دارند. بعد اجتماعی و بعد زیرساختی بر هم تأثیر متقابل دارند. بعد اقتصادی و بعد زیرساختی بر هم تأثیر متقابل دارند. بعد اجتماعی و بعد زیرساختی بر هم تأثیر متقابل دارند. بعد اقتصادی و بعد زیرساختی بر هم تأثیر متقابل دارند. بین ابعاد تحقیق ارتباط متقابل و تنگاتنگی وجود دارد که نشان‌دهنده این امر است تمام ابعاد تحقیق در محدوده مورد مطالعه با همدیگر ارتباط داشته، منتها برخی ابعاد نسبت به دیگر ابعاد ارجحیت بیشتری داشته که تک‌به‌تک این ابعاد و ارتباطی که با ابعاد دیگر تحقیق دارند مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

جدول ۶. ماتریس در دسترس‌پذیری اولیه

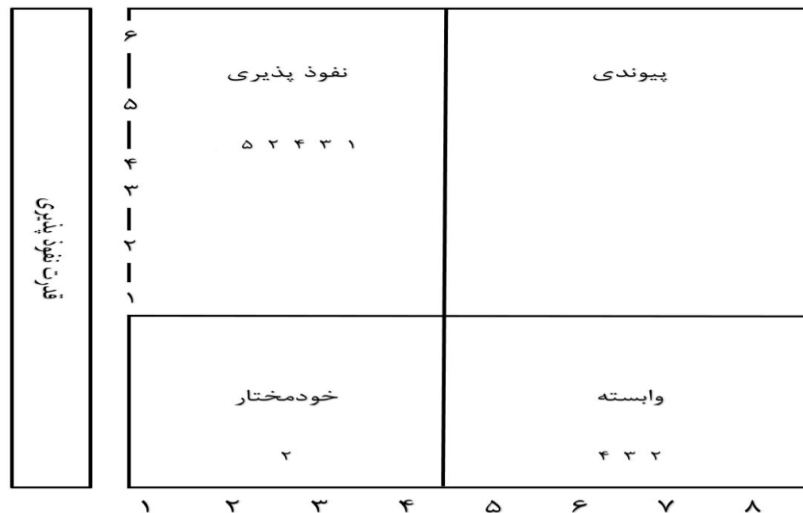
عوامل	۱	۲	۳	۴	۵	قدرت نفوذ
بعد نهادی-مدیریتی	۰	۱	۰	۱	۰	۳
بعد کالبدی	۰	۱	۰	۱	۰	۳
بعد اقتصادی	۱	۰	۱	۰	۰	۲
بعد اجتماعی	۱	۱	۱	۱	۰	۵
بعد زیرساختی	۱	۱	۱	۱	۰	۴
میزان وابستگی	۳	۴	۳	۴	۰	-

در تحلیل یافته‌های جدول (۶) مشاهده می‌شود بیشترین قدرت نفوذ مربوط به بعد اجتماعی (میزان مشارکت افراد و سازمان‌های مردم‌نهاد) و سپس بعد زیرساختی (تأسیسات و تجهیزات شهری موردنیاز در محدوده) است. تحلیل بعد نهادی-مدیریتی (سازمان‌های مرتبط) و بعد کالبدی (ساختار محله و چشم‌اندازهای موجود) هر دو در یک سطح قرار دارند و پایین‌ترین قدرت نفوذ مربوط به بعد اقتصادی (کمبود بودجه و اقتصاد ساکنان محدوده) است.

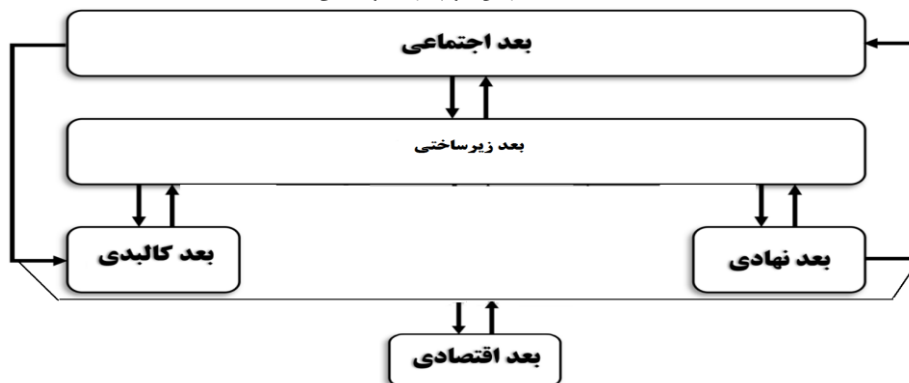
جدول ۷. ماتریس در دسترس‌پذیری ثانویه

عوامل	ورودی	خروجی	مشترک	سطح
بعد نهادی-مدیریتی	۵-۴-۲	۵-۴-۳-۲	۵-۴	۳
بعد کالبدی	۵-۴-۲	۵-۴-۲	۵-۴-۲	۳
بعد اقتصادی	۳-۱	۵-۳-۲	۳	۲
بعد اجتماعی	۵-۴-۳-۲-۱	۵-۴-۲	۵-۴	۱
بعد زیرساختی	۴-۳-۲-۱	۵-۳-۲-۱	۳-۲	۲

در تحلیل یافته‌های جدول (۷) مشاهده می‌شود سطح اول مربوط به بعد اجتماعی (میزان مشارکت افراد و سازمان‌های مردم‌نهاد) و سپس بعد زیرساختی (تأسیسات و تجهیزات شهری موردنیاز در محدوده) و بعد اقتصادی (کمبود بودجه و اقتصاد ساکنان محدوده) است. بعد نهادی-مدیریتی (سازمان‌های مرتبط) و بعد کالبدی (ساختار محله و چشم‌اندازهای موجود) هر دو در یک سطح قرار دارند.



شکل ۲. ماتریس نفوذپذیری-وابستگی



شکل ۳. الگوی ساختاری ابعاد پژوهش حاضر

الگوی ساختاری پژوهش حاضر به اهمیت بعد اجتماعی در سطح اول، بعد زیرساختی در سطح دوم، بعد نهادی و کالبدی در سطح چهارم و بعد اقتصادی در سطح پنجم اشاره دارد.

بحث

پژوهش حاضر به منظور بررسی ارتباط بین حکمروایی خوب شهری و تاب‌آوری انجام گرفت. با توجه به یافته‌های حاصل از این پژوهش مشخص شد که متغیرهای تاب‌آوری (اقتصادی، اجتماعی، کالبدی، زیرساختی، نهادی-مدیریتی) در محدوده مورد مطالعه (محله شمیران نو تهران) شرایط نامطلوبی دارند. همچنین به‌طور کلی شاخص حکمروایی خوب شهری در این محله در حد متوسطی می‌باشد. نتایج حاصل از این پژوهش در راستای تحقیقات پژوهشگران پیشین بود. در شکل ۳ اهمیت بالای بعد اجتماعی را نسبت به دیگر ابعاد تاب‌آوری نشان می‌دهد که به نظر می‌رسد سرمایه‌گذاری بر روی مشارکت افراد و سازمان‌های مردم‌نهاد و تقویت این بعد تأثیر شایانی بر ارتقای تاب‌آوری و به تبع آن حکمروایی خوب شهری داشته باشد.

نتیجه‌گیری

در عصر جدید که شهرنشینی گسترده و ظهور شهرهای بزرگ و مناطق عظیم کلان‌شهری به همراه شکل‌گیری و بروز مشکلات پیچیده در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، کالبدی، نهادی و... در شهرها و مناطق شهری وجه غالب آن می‌باشد، تمرکز بر رویکردهای سنتی اداره و مدیریت شهرها و مناطق شهری دیگر مدنظر سازمان‌های بین‌المللی و نظریه‌پردازان فعال در مباحث مربوط به مدیریت شهری نمی‌باشد. در همین راستا و به‌منظور بهره‌گیری از ظرفیت‌های ساکنان و ذینفعان در روند اداره شهرها و کاستن از مشکلات پیچیده موجود، رویکردی جدید تحت عنوان "حکمروایی خوب شهری" مبتنی بر شاخص‌های مهم و تأثیرگذاری همچون مشارکت، اثربخشی و کارایی، قانونمندی، شفافیت، برابری، پاسخگویی، بینش راهبردی، امنیت، وفاق‌گرایی و... توسط سازمان‌های مهم بین‌المللی مانند برنامه توسعه سازمان ملل متحد، بانک جهانی، برنامه اسکان ملل متحد و... طراحی و ارائه شده است. بسترسازی و استقرار رویکرد جدید در فرآیند مدیریت نوین شهری، مستلزم ایجاد تغییراتی مهم می‌باشد. این تغییرات مهم در گذر از حکومت به حکمروایی محلی مستلزم تغییر در نقش‌ها و روابط است. بر همین مبنا در این پژوهش مفهوم تاب‌آوری با اقتباس از اصول و شاخص‌های حکمروایی خوب شهری ارائه شده توسط سازمان‌های مهم جهانی شاخص‌های پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری، قانونمندی، مشارکت، شفافیت، عدالت، کارایی و اثربخشی، توافق و اجتماع‌محوری و جهت‌گیری توافقی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در این راستا نتایج در دو بخش توصیفی و استنباطی بیانگر این است که:

در بخش توصیفی و قسمت سیمای آماری جامعه مورد مطالعه مشخص شد که از تعداد نمونه مورد مطالعه، ۲۶۲ نفر مرد و ۱۲۲ نفر زن هستند. بیش از ۶۰ درصد از جامعه نمونه مورد مطالعه مردان هستند. بیشترین افراد مطالعه شده، بین ۱۵ تا ۲۰ سال سن دارند.

برای بررسی ابعاد مختلف تاب‌آوری محله شمیران نو با توجه به خروجی نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرونف و نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون تی تک نمونه‌ای (T-test) استفاده شده است. با عنایت بر خروجی محاسبات صورت گرفته، بر اساس نظرات متخصصین و مدیران مرتبط مشخص شد که محله شمیران نو در تمامی ابعاد تاب‌آوری (اقتصادی،

اجتماعی، کالبدی، زیرساختی و نهادی-مدیریتی) در سطح نامناسبی قرار دارد و همچنین برای ارائه الگو از روش ساختاری-تفسیری استفاده شد که تأثیر متغیرهای پژوهش بر هم سنجیده شد.

در پایان در راستای مقایسه نتایج با کار پژوهشی دیگران بیانگر این است که یافته‌های پژوهش حاضر (اثرگذاری تاب‌آوری بر حکمروای خوب شهری) در راستای مطالعه رضایی و مؤذن (۱۳۹۶) قرار دارد که در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که همبستگی بالایی بین طرح مدیریت محلات و زمینه‌سازی برای تحقق حکمروایی مطلوب شهری در مدیریت شهری مناطق مورد مطالعه وجود دارد. همچنین نتایج همگام با نتایج الناز زندیه (۱۳۹۶) می‌باشد که در پژوهش خود مثل پژوهش حاضر بیان کردند که پایین بودن میانگین شاخص‌های حکمروایی خوب شهری، البته به جز شاخص مشارکت در شهر ملایر هستند، در پژوهش حاضر نیز مشاهده شد که بعضی شاخص‌ها مثبت و بعضی رو به منفی گرایش دارند. همچنین در راستای مطالعه فوق نتایج پژوهش همگام با نتایج مطالعه روستایی و همکاران (۱۳۹۶) می‌باشد که نشان دادند، در بین مؤلفه‌های حکمروایی خوب شهری، مؤلفه پاسخگویی، قانونمندی، مسئولیت‌پذیری، اثربخشی، شفافیت، مشارکت، اجماع‌گرایی، عدالت به ترتیب بیشترین نقش را در حکمروایی خوب شهری دارا هستند. در نهایت می‌توان ارتباط یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج کندی استورات (۲۰۰۶)، فیروزی و علیزاده (۱۳۹۶)، حسینی (۱۳۹۵)، طبرسا و همکاران (۱۳۹۴)، شمعی و همکاران (۱۳۹۱) میرزاآقانسب گردودباری و تقوی (۱۳۸۵) قرار دارد که در اکثر پژوهش‌ها تأثیر حکمروایی خوب شهری بر شاخص‌های توسعه شهری از جمله تاب‌آوری شهری مثبت و معنادار است.

حامی مالی

این اثر حامی مالی نداشته است.

سه‌م نویسنده‌گان در پژوهش

نویسنده‌گان در تمامی مراحل و بخش‌های انجام پژوهش سهم برابر داشتند.

تضاد منافع

نویسنده‌گان اعلام می‌دارند هیچ‌گونه تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسنده‌گان از همه کسانی که در انجام این پژوهش به ما یاری رساندند، به‌ویژه کسانی که در ارزیابی کیفیت مقاله نقش داشتند، تشکر و قدردانی می‌نمایند.

منابع

حمیدی، اکبر؛ محمدی کاظم‌آبادی، لیلا و قاسمی، رقیه. (۱۳۹۴). بررسی و ارزیابی تأثیر حکمروایی شایسته در توسعه پایدار شهری (مطالعه موردی: شهر سردرود). سومین کنگره بین‌المللی عمران، معماری و توسعه شهری، ۸ دی ۹۴، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ۱۳-۱.

رجائی، عباس؛ منصوریان، حسین و سلطانی، مرضیه. (۱۴۰۰). تحلیل فضایی تاب‌آوری شهری در برابر زلزله مطالعه موردی: منطقه

یک شهر تهران. مجله شهر پایدار، ۴ (۱)، ۱۳-۱۰. DOI:10.22034/JSC.2020.225370.1221

- زیاری، کرامت اله؛ پوراحمد، احمد و حاتمی نژاد، حسین. (۱۳۹۷). سنجش و ارزیابی اثرات حکمروایی خوب شهری بر زیست پذیری شهرها مطالعه موردی: شهر بوشهر. نشریه پژوهش و برنامه ریزی شهری، ۹ (۳۴)، ۱۸-۱.
- Dor:20.1001.1.22285229.1397.9.34.1.2
- ساسان پور، فرزانه؛ آهنگری، نوید و حاجی نژاد، صادق. (۱۳۹۶). ارزیابی تاب آوری منطقه ۱۲ کلان شهر تهران در برابر مخاطرات طبیعی. مجله تحلیل فضایی مخاطرات محیطی، ۴ (۳)، ۹۸-۸۵.
- سایت شهرداری منطقه ۴ تهران به نشانی <http://www.tehran.ir-4>
- شبیعه، اسماعیل. (۱۳۸۲). لزوم تحول مدیریت شهری در ایران. مجله جغرافیا و توسعه، ۱، ۶۲-۳۷. DOI: 10.22111/GDIJ.2003.3640
- طالبی، محمدعلی؛ رهنمایی، محمدتقی و قربانی نژاد، ربیاز. (۱۳۹۹). آسیب شناسی موانع تحقق حکمروایی خوب شهری در شهرهای میانی مطالعه موردی: شهر نیشابور. مجله شهر پایدار، ۳ (۴)، ۵۷-۴۳. DOI: 10.22034/JSC.2021.251270.1326
- صالحی، اسماعیل؛ آقابابایی، محمدتقی؛ سرمدی، هاجر و فرزادبهباش. محمدرضا. (۱۳۹۰). بررسی میزان تاب آوری محیطی با استفاده از مدل شبکه علیت. مجله محیط شناسی، ۳۷ (۵۹)، ۱۱۲-۹۹.
- عظیمی آملی، جلال و جمع دار، اکبر. (۱۳۹۵). بازآفرینی بافت های فرسوده شهری با تأکید بر الگوی حکمروایی خوب (نمونه موردی: محله ده ونک منطقه ۳ تهران). فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه ای)، ۷ (۱)، ۹۹-۸۵.
- DOI: 20.1001.1.22286462.1395.7.1.25.1
- قاسمی، حبیب؛ حافظ رضازاده، معصومه و میری، غلامرضا. (۱۴۰۰). واسنجی تاثیر حکمروایی خوب شهری بر بازآفرینی بافت فرسوده در مناطق شهری (مطالعه موردی: شهرضا). مجله جغرافیا و برنامه ریزی منطقه ای، ۱۱ (۱)، ۶۵۲-۶۳۹.
- Doi: 10.22034/JGEOQ.2023.306552.3321
- محمد ابراهیمی، مهشید. (۱۴۰۰). تحلیل و ارزیابی شاخص های حکمروایی خوب شهری در چهارم. پنجمین کنفرانس بین المللی مهندسی عمران، سازه و زلزله، تهران.
- مرادی، ثروت اله؛ کریمی، آرام و تابعی، نادر. (۱۳۹۶). توسعه پایدار محله ای در چارچوب حکمروایی شهری (مطالعه موردی: محلات منطقه ۶ شهرداری تهران). نشریه جغرافیا و مطالعات محیطی، ۶ (۲۲)، ۳۶-۲۱.

References

- Adger, W. N. (2000). "Social and ecological resilience: Are they related?". *Progress in Human Geography*, 24(3), 347-364. <https://doi.org/10.1191/030913200701540465>
- Ahern, J. (2013). Urban landscape sustainability and resilience: the promise and challenges of integrating ecology with urban planning and design. *Landscape Ecology*, 28(6), 1203-1212. DOI:10.1007/s10980-012-9799-z
- Alexander, D. E. (2013). Resilience and disaster risk reduction: An etymological journey. *Natural Hazards and Earth System Science*, 13, 2707-2716. <http://dx.doi.org/10.5194/nhess-13-2707-2013>.
- Azimi Amoli, J., & Jamdar, A. (2016). Recreating Urban Dilapidated Textures with Emphasis on Good Governance Pattern (Case Study: Deh Vanak Neighborhood, District 3, Tehran). *Geography Quarterly (Regional Planning)*, 7 (1), 85-99. DOI:20.1001.1.22286462.1396.7.2.2.4 [in Persian].
- Berkes, F. (2007). Understanding uncertainty and reducing vulnerability: lessons from resilience thinking, *Natural Hazards*, 41, 283-295. DOI 10.1007/s11069-006-9036-7.
- Birkmann, J. (2005). *Danger Need not Spell Disaster*, United Na University. Institute for Environment and Human Security.
- Brown, D., & Kulig, J. (1996-1997). The concept of resilience: Theoretical lesson from community research. *Health and Canadian Society*, 4 (1), 29-50.
- Camfield, L. (2012). Resilience and well-being among urban Ethiopian children: What role do social resources and competencies play?. *Social indicators research*, 107(3), 393-410. DOI:10.1007/s11205-011-9860-3

- Cutter, S. L. (2008). *A place-based model for understanding community resilience to natural disasters*. *Global Environmental Change*, 1-9. [Doi: 10.1016/j.gloenvcha, 2008](https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2008).
- Davis, I., & Izadkhah, Y. (2006). Building resilient urban communities. *Article from OHI*, 31(1), 11-21. [DOI:10.1108/OHI-01-2006-B0002](https://doi.org/10.1108/OHI-01-2006-B0002)
- De Oliveira, J. A. P. (2013). Green economy and governance in cities: assessing good governance in key urban economic processes. *Journal of Cleaner Production*, 58, 138-152. [DOI:10.1016/j.jclepro.2013.07.043](https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.07.043)
- DFID. (2005). *Sustainable livelihoods guidance sheets*. London: Department for International Development (UK)", 1999-2005, and Available at: http://www.Livelihoods.Org/info/info_guidancesheets.html, 2005.
- Foster, K. A. (2006). *A case study approach to understanding regional resilience: A Working Paper for Building Resilience Network*. IURDE. University of California.
- Farzad Behtash, M. R. (2011). Investigation of environmental resilience using causality network model. *Journal of Environmental Research*, 37 (59), 99-112. [in Persian].
- Gilbert, A. (2014). Housing the urban poor. *The companion to development studies*, 257-262.
- Ghasemi, H., Rezazadeh, M., & Miri, G. (2021). Measuring the Impact of Good Urban Governance on Reconstruction of Dilapidated Texture in Urban Areas (Case Study: Shahr-e-Reza). *Journal of Geography and Regional Planning*, 11(1), 639-652. [DOI: 10.52547/gsma.2.4.37](https://doi.org/10.52547/gsma.2.4.37) [in Persian].
- Holling, C. S. (1973). Resilience and stability of ecological systems. *Annual Review of Ecological Systems*, 4, 1-23. <https://doi.org/10.1146/annurev.es.04.110173.000245>.
- Hamidi, A., Mohammadi Kazemabadi, L., & Ghasemi, R. (2015). A Study and Evaluation of the Impact of Good Governance on Sustainable Urban Development (Case Study: Sardrud City). *3rd International Congress on Civil Engineering, Architecture and Urban Development, December 29, 1994, Shahid Beheshti University of Tehran, 1-13*. [in Persian].
- Klein, R. J. & Nicholls, R. J. & Thomalla, F. (2003). The resilience of coastal megacities to weather-related hazards. *Building Safer Cities*, 101-120.
- Mayes, W. M., Perks, M. T., Large, A. R. G., Davis, J. E., Gandy, C. J., Orme, P. A. H., & Jarvis, A. P. (2020). Effect of an extreme flood event on solute transport and resilience of a mine water treatment system in a mineralised catchment. *Science of The Total Environment*, 141693. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.141693>.
- McCall, M. K. & Dunn, C. E. (2012). Geo-information tools for participatory spatial planning: Fulfilling the criteria for 'good' governance?. *Geoforum*, 43(1), 81-94. [DOI:10.1016/j.geoforum.2011.07.007](https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2011.07.007).
- Moreno-Pires, S., & Fidélis, T. (2012). A proposal to explore the role of sustainability indicators in local governance contexts: The case of Palmela, Portugal. *Ecological Indicators* 23, 608-615. [DOI:10.1016/j.ecolind.2012.05.003](https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2012.05.003).
- Mohammad Ebrahimi, M. (2021). Analysis and evaluation of indicators of good urban governance in Jahrom. *Fifth International Conference on Civil, Structural and Earthquake Engineering, Tehran*. [in Persian].
- Moradi, S. A., Karimi, A., & Tabei, N. (2017). Sustainable Neighborhood Development in the Framework of Urban Governance (Case Study: Neighborhoods of District 6 of Tehran Municipality). *Journal of Geography and Environmental Studies*, 6 (22), 21-36. [in Persian].
- Norris, F.H., Stevens, S.P. Pfefferbaum, B., Wyche K.F., & Pfefferbaum, R. L. (2008). Community Resilience as a Metaphor, Theory, Set of Capacities, and Strategy for Disaster Readiness. *American Journal of Community Psychology*, 41, 127-150. [DOI: 10, 1007/s10464-007-9156-6](https://doi.org/10.1007/s10464-007-9156-6).
- Omidvar, M., Mazlomi, A., MohammadFam, I., Rahimi, Foroushani A., & Nirumand, F. (2016). Development of a framework for assessing organizational performance based on resilience engineering and using fuzzy AHP method: A case study of petrochemical plant. *JHSW*, 6 (3), 43-58.
- Ahern, J. (2011). From fail-safe to safe-to-fail: Sustainability and resilience in the new urban world. *Landscape and Urban Planning*, 100(4), 341-343.

- Parvin, G. A., Surjan, A., Rahman, A-u., & Shaw, R. (2016). Urban Risk, City Government, and Resilience. *Urban Disasters and Resilience in Asia, 2016*, 21-34. DOI:10.1016/B978-0-12-802169-9.00002-1.
- Pierce, J. (2011). Resilience and sustainability in US urban areas, *Environmental Politics*, 20 (4), 566-584. <https://doi.org/10.1080/09644016.2011.589580>
- Pizzo, B. (2015). Problematizing resilience: Implications for planning theory and practice. *Cities*, 43 (2015), 133-140. DOI:10.1016/j.cities.2014.11.015.
- Rezende, O. M., de Oliveira, A. K. B., Jacob, A. C. P., & Miguez, M. G. (2019). A framework to introduce urban flood resilience into the design of flood control alternatives. *Journal of Hydrology*, 576, 478-493. DOI: 10.1016/j.jhydrol.2019.06.063.
- Raja'i, A., Mansoorian, H., Soltani, M. (2021). Spatial analysis of urban resilience against earthquakes Case study: Region 1 of Tehran. *Journal of Sustainable City*, 4(1), 1-13. DOI:10.22034/JSC.2020.225370.1221 [in Persian].
- Sharifi, A., & Yamagata, Y. (2018). Resilience oriented Urban Planning, Global Carbon Project Tsukuba International Office National Institute For Environmental Studies Tsukuba Japan. Part of a Lecture notes in Energy Book Series, *LNEN*, 65, 3-27. DOI:10.1007/978-3-319-75798-8_1.
- Shen, L.-Y. (2011). The application of urban sustainability indicators—A comparison between various practices. *Habitat International*, 35(1), 17-29. DOI:10.1016/j.habitatint.2010.03.006
- Speer, J. (2012). Participatory governance reform: A good strategy for increasing government responsiveness and improving public services?. *World Development*, 40 (12), 2379-2398. DOI: 10.1016/j.worlddev.2012.05.034.
- Stewart, K. (2006). Designing good urban governance indicators: The importance of citizen participation and its evaluation in Greater Vancouver. *Cities*, 23(3), 196-204. DOI:10.1016/j.cities.2006.03.003.
- Sasanpour, F., Ahanghari, N., & Hajinejad, S. (2017). Assessing the resilience of Tehran metropolitan area 12 against natural hazards. *Journal of Spatial Analysis of Environmental Hazards*, 4 (3), 85-95. [in Persian].
- Shia, I. (2003). The need for urban management change in Iran. *Journal of Geography and Development*, 1, 37-62. [in Persian]. DOI:10.22111/GDIJ.2003.3640
- Salehieh, I., Aghababaei, M. T., Sarmadi, H., & Farzad Behtash, M. R. (2011). Investigation of environmental resilience using the causal network model. *Journal of Environmental Science*, 37 (59), 99-112. [in Persian].
- Tierney, K. (2006). *The importance of social resilience*. The USC School of Policy, Planning, and Development, University of South Carolina, SPPD Community Connection.
- Tobin, G. (1999). Sustainability and community resilience: The holy grail of hazards planning?. *Environmental Hazards*, 1, 13-25. DOI: 10.29252/jsaeh.5.1.17
- Tehran Municipality District 4 website at <http://www.tehran.ir-4>. [in Persian].
- Talebi, M. A., Rahnamaei, M. T., & Ghorbani Nejad, R. (2020). Pathology of Barriers to Good Urban Governance in Middle Cities: A Case Study: Neishabour City. *Journal of Sustainable City*, 3 (4), 43-57. [in Persian].
- UN-HABITAT. (2002). *The Global Campaign on Urban Governance*, concept paper, 2nd Edition, Nairobi.
- Yates, D., & Paquette, S. (2011). Emergency knowledge management social media technologies: A case study of the 2010 Haitian earthquake. *International Journal of Information Management*, 31(1), 6-13. DOI: 10.1016/j.ijinfomgt.2010.10.001
- Yodmani, S. (2000). *Disaster risk management and vulnerability reduction: Protecting the poor*. Paper Presented at The Asia and Pacific Forum on Poverty Organized by the Asian Development Bank, 2000.
- Zhou, H. (2009). *Resilience to natural hazards: A geographic perspective*. *Nat Hazards*, DOI 10.1007/s11069-009-9407-y